

U 41/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Yhdistyneiden arabiemiraattien välisistä vapaakauppaneuvotteluista

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle muistio Euroopan unionin ja Yhdistyneiden arabiemiraattien välisistä vapaakauppaneuvotteluista.

Helsingissä 2.10.2025

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio

Yksikönpäällikkö Kent Wilska

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EUROOPAN UNIONIN JA YHDISTYNEIDEN ARABIEMIRAATTIEN VÄLISISTÄ VAPAAKAUPPANEUVOTTELUISTA**1 Tausta**

Euroopan unionin (EU) neuvosto valtuutti vuonna 1989 Euroopan komission käymään Persianlahden (GCC) maiden kanssa neuvotteluja alueiden välisestä vapaakauppasopimuksesta tai kahdenvälisistä vapaakauppasopimuksista. Neuvottelumandaatti uusittiin vuonna 2001, mutta neuvottelut katkesivat vuonna 2008 aktivoituen uudelleen vuonna 2024, kun 16.10.2024 pidetyssä EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston huippukokouksessa sovittiin kauppaa ja investointisuhteiden kehittämisestä ja pyrkimyksistä saada aikaan kauppaa ja investointeja tukevia räätälöityjä sopimuksia. EU on tarjonnut mahdollisuuden neuvotella vapaakauppasopimuksia sellaisten kiinnostuneiden Persianlahden kumppaneiden kanssa, jotka jakavat EU:n kunnianhimoiset tavoitteet. Nämä sopimukset täydentäisivät EU:n ja GCC:n nykyistä kauppaa- ja investointikumppanuutta sekä EU:n ja GCC:n alueidenvälisen vapaakauppasopimuksen tavoitetta. Euroopan komissio ja Yhdistyneet arabiemiraatit (UAE) sopivat 10.4.2025 alueellisten kauppasopimusneuvottelujen aloittamisesta. Neuvosto hyväksyi päivitettyt neuvotteluohjeet 8.7.2025. Samat neuvotteluohjeet (9738/25+COR1+ADD1) kattavat sekä alueellisen vapaakauppasopimuksen että kahdenväliset sopimukset. Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin heinäkuussa ja toinen syyskuussa.

Kyseessä on EU:lle tyypiltään suhteellisen tavanomainen, kattavasti kauppaa käsittelevä kauppasopimus, joka sisältää EU:n viimeaikaisten kauppasopimusten mukaisesti moderneimmat velvoitteet. Velvoitteilla edistetään kansainvälisiä standardeja ja yritysten toimintaympäristöä parantavia talouden reformeja kestävä kehitys koko sopimuksen läpileikaten.

2 Ehdotuksen tavoite

EU tavoittelee kunnianhimoista ja modernia kauppasopimusta Yhdistyneiden arabiemiraattien (UAE) kanssa. Sopimuksen tavoitteena on luoda yhteisiä sääntöjä osapuolten väliselle kaupalle ja vähentää tarpeettomia kaupan esteitä, jotka hankaloittavat kauppaa ja aiheuttavat yrityksille lisäkustannuksia, sekä luoda yhteistyömekanismeja kaupan helpottamiseksi sekä ajankohtaisten aiheiden käsittelemiseksi. Sopimuksen sisältö yleisellä tasolla noudattaisi pitkälti EU:n viimeaikaisempia kauppasopimuksia, vaikkakin yksityiskohdissa sopimus heijastaa kauppakumppanien välistä suhdetta.

Yhdistyneet arabiemiraatit on maailman seitsemänneksi suurin öljyntuottaja, ja maan talous on alueen toiseksi suurin heti Saudi-Arabian jälkeen.

UAE:n tavoitteena on kehitysvisioidensa mukaisesti nousta kaupan, logistiikan ja rahoituksen alueellisesta keskuksista globaaliksi keskuksiksi. Tähän päästäkseen se tavoittelee 30 kahdenvälisen talous- ja kauppakumppanuussopimuksen solmimista. Sopimuksia on jo allekirjoitettu mm. Intian, Israelin, Indonesian, Ukrainan ja tuoreimpana Euraasian talousunionin kanssa.

EU tavoittelee vähintään vastaavia kaupankäynnin etuja ja ehtoja kuin mihin UAE on sitoutunut muiden kumppaniensa kanssa. EU:n ja UAE:n välinen kauppasopimus kattaisi laajasti kaupan eri aiheita. Se vapauttaisi kauppaa ja loisi sääntöjä tavaroiden ja palvelujen kaupan, investointien, julkisten hankintojen sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suhteen ja sisältäisi kattavat määräykset kestävästä kehityksestä (ympäristön ja työelämän normien) osalta sekä laajasti soveltuvan, sitovan riitojenratkaisumekanismin. Kaupan vapauttamisen osalta sopimuksella muun muassa alennettaisiin tai poistettaisiin tulleja, pyritäisiin vähentämään palveluiden kauppaan tai investointeihin kohdistuvia ulkomaisia toimijoita syrjiviä vaatimuksia ja parantamaan eurooppalaisten yritysten pääsyä UAE:n julkisten hankintojen markkinoille. Sopimus pohjautuisi Maailman kauppajärjestön (World Trade Organization, WTO) määräyksille ja osapuolten sitoumuksille WTO:ssa, ja menisi niitä pidemmälle. Sopimuksella luotaisiin myös yhteistyömekanismeja, jotka helpottaisivat EU:n ja Yhdistyneiden arabiemiraattien yhteistyötä eri aloilla.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Sopimuksesta tavoitellaan yhtä EU:n moderneimmista sopimuksista. Se sisältäisi EU:n nykyisen kauppasopimusmallin mukaisesti velvoitteita niin tavaroiden kuin palveluiden kaupasta, investoinneista, julkisista hankinnoista, teollis- ja tekijänoikeuksista, kilpailupolitiikasta, valtiontuista, valtionyhtiöistä, kestävästä kehityksestä (kuten ympäristö- ja työelämän normien osalta) sekä sitovan riitojenratkaisumekanismin. Sopimuksella luotaisiin myös puitteet yhteistyölle eri aloilla. Sopimuksella perustettaisiin kauppakomitea erityiskomiteoineen (esimerkiksi tavarakaupan tai kestävästä kehityksestä aloilla), joissa voitaisiin käsitellä sopimuksen toimeenpanoa sekä kauppaa koskevia aiheita.

3.1 Tavarakauppa

Sopimukseen tulisi EU:n aikaisempien vapaakauppasopimusten kaltaiset määräykset tavarakauppaa koskevista säännöistä. EU:n tavoitteena on varmistaa mahdollisimman kattava tavarakaupan vapauttaminen. Sopimukseen tulisi kattaa käytännössä katsoen kaikki osapuolten välinen tavarakauppa. Sopimukseen sisällytettäisiin myös määräyksiä, joilla vähennetään kauppaa rajoittavien käytäntöjen käyttöä, kuten tuonti- ja vientirajoituksia, mukaan lukien tuonti- ja vientimonopolit, tuonti- ja vientiluvat, maksut ja muodollisuudet, kauttakuljetus, tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja korjatut tavarat.

3.2 Alkuperäsäännöt

Alkuperäsääntöjen osalta EU:n tavoitteena on yksinkertaiset, kauppaa helpottavat säännöt, jotka ottavat huomioon EU:n intressit sekä EU:n tavanomaiset alkuperäsääntöjä koskevat käytännöt.

3.3 Tullimenettelyjen ja kaupan helpottaminen sekä keskinäinen hallinnollinen apu tulliasioissa

EU:n tavoitteena on, että sopimuksella luodaan vankka tulliyhteistyö osapuolten tulliviranomaisten välille ja varmistetaan tullilainsäädännön asianmukainen soveltaminen ja täytäntöönpano avoimen ja ennakoitavan kauppaympäristön varmistamiseksi. Tavoitteena on tehostaa riskinhallintaa ja varmistaa tehokas tullivalvonta tulliasioihin liittyvien tietojen vaihdon avulla. Sopimukseen sisällytettäisiin pöytäkirja keskinäisestä hallinnollisesta avusta tulliasioissa. Sopimukseen on tavoitteena sisällyttää määräyksiä laillisen kaupan helpottamiseksi. Näillä parannettaisiin tullikäytäntöjä, kuten tavaroiden tulliselvityskäytäntöjä. Sopimuksella edistettäisiin sekä tullimenettelyjen yksinkertaistamista että niiden asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamista tullien ja kaupan helpottamisen alalla sovellettavien

kansainvälisten yleissopimusten ja normien mukaisesti, mukaan lukien WTO:n ja Maailman tullijärjestön laatimat yleissopimukset ja standardit.

3.4 Kaupan suojatoimet

Sopimuksen kaupan suojatoimia koskevat ehdotetut määräykset vastaavat pitkälti EU:n vapaakauppasopimuksissa yleensä sovittuja, WTO:n polkumyynsisopimukseen, tukia ja tasoitustulleja koskevaan sopimukseen sekä suojalausekesopimukseen perustuvia sääntöjä. Sopimukseen tulisi lisäksi WTO-sääntöjä pidemmälle meneviä määräyksiä läpinäkyvyyden ja osapuolten puolustautumisoikeuden osalta. Lisäksi sopimus sisältäisi määräyksen yleisestä edusta ja alemmasta tullista polkumyyni- ja tasoitustullitukinnoissa. Yleistä etua harkittaessa otettaisiin huomioon kotimaisen teollisuuden, maahantuojien, käyttäjien ja kuluttajien edut, joiden perusteella päätettäisiin, onko toimien asettaminen yleisen edun mukaista. Alemman tullen säännön mukaan polkumyyni- ja tasoitustullit asetettaisiin vahinko- tai polkumyynimarginaalin tai vahinko- tai tasoitustullimarginaalin mukaisesti sen perusteella, kumpi näistä on alhaisempi.

Osapuolet tavoittelevat myös mahdollisuutta sisällyttää sopimukseen kahdensivulinen suojalauseke, joka mahdollistaa preferenssien väliaikaisen keskeyttämisen tapauksissa, joissa tuonnin huomattava ja äkillinen lisäys aiheuttaa kotimaiselle teollisuudelle vahinkoa.

3.5 Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

Sopimuksen tavoitteena on helpottaa eläin- ja kasvipäristöjen tuotteiden kauppaa EU:n ja UAE:n välillä. Neuvotteluiden lähtökohtana on WTO:n terveys- ja kasvinsuojelua koskevan sopimuksen periaatteet ja neuvotteluissa tavoitellaan WTO-sopimusta pidemmälle meneviä sääntöjä. Neuvotteluissa tavoitellaan terveys- ja kasvinsuojelutoimien kielteisten kauppavaikutusten minimoimista parantamalla osapuolten viranomaisien yhteistyötä ottaen kuitenkin huomioon osapuolten oikeus arvioida ja hallinnoida riskejä sekä suojella ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä. EU tavoittelee muun muassa EU:n tunnistamista yhtenä kokonaisuutena tuontivaatimusten osalta mukaan lukien markkinoillepääsyä koskevien hakemusten nopeutetut menettelyt ottaen huomioon EU:n yhdenmukaistettu terveys- ja kasvinsuojelupolitiikka.

3.6 Teollisuustuotteiden tekninen sääntely

Sopimuksen tavoitteena on teollisuustuotteiden teknisen sääntelyn (tekniset määräykset, standardit ja menettelyt vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi) osalta saada aikaan WTO:n kaupan teknisiä esteitä koskevaa sopimusta pidemmälle meneviä sitoumuksia, joilla helpotetaan osapuolten pääsyä toistensa markkinoille. Tavoitteena on muun muassa lisätä läpinäkyvyyttä ja edistää hyviä sääntelykäytäntöjä, lisätä kansainvälisten standardien hyväksyntää sekä virtaviivaistaa testaus- ja sertifiointivaatimuksia.

3.7 Palveluiden kauppa ja investoinnit

EU:n tavoitteena on korkeatasoinen ja markkinoillepääsyn suhteen kunnianhimoinen sopimus. Sopimuksella on tarkoitus vakauttaa kauppa- ja investointiympäristöä sopimalla velvoitteista, joilla vähennettäisiin muun muassa ulkomaalaisiin toimijoihin kohdistuvaa perusteetonta syrjintää ja eräitä määrällisiä rajoituksia (esimerkiksi yrityksiä koskevia ulkomaalaisomistusrajoituksia). Sopimus koskisi rajat ylittäviä palveluita (esimerkiksi konsultointipalvelut, IT-palvelut, kuljetuspalvelut), investointeja palvelujen, alkutuotannon ja

teollistuotannon aloilla sekä yritystoimintaan liittyvien henkilöiden tilapäistä maahantuloa. Sopimus ei sisältäisi investointien suojaa koskevia määräyksiä.

3.8 Pääomanliikkeet, maksut ja siirrot sekä väliaikaiset suojatoimenpiteet

Sopimukseen on tarkoitus sisällyttää EU:n kauppasopimusten tavanomaiset määräykset sekä poikkeukset pääomien vapaasta liikkeestä sopimuksen kattamilla aloilla.

3.9 Digitaalinen kauppa

Digitaalisen kaupan osalta EU:n tavoitteena on kunnianhimoinen sopimus, joka toisi oikeudellista varmuutta yrityksille ja kuluttajille ja vähentäisi perusteettomia kaupan esteitä. Neuvotteluissa käsitellään laajasti digitaaliseen kauppaan liittyviä aiheita kuten sähköisen allekirjoitukset, sähköisten toimitusten tullittomuus, rajat ylittävät tietovirrat sekä lähdekoodien paljastamisvaatimusten kieltä.

3.10 Energia ja raaka-aineet

EU tavoittelee sopimuksella energiasiirtymää edistävien sijoitusten ja kaupankäynnin ehtojen parantamista. EU:n tavoitteena on parantaa markkinoillepääsyä ja avoimuutta varmistamalla tasapuolinen ja syrjimätön pääsy tärkeimpien raaka-aineiden ja energian tuotantoketjuihin ja energian siirtoverkkoihin kestäväällä tavalla. Sopimus kattaisi myös yhteistyön esimerkiksi tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden alalla sekä standardeihin, teknisiin säännöksiin ja vaatimustenmukaisuuteen liittyvän yhteistyön.

3.11 Julkiset hankinnat

EU:n tavoitteena on sisällyttää sopimukseen WTO:n julkisia hankintoja koskevan GPA-sopimuksen mukaiset määräykset läpinäkyvyydestä ja hankintamenettelyistä. Sopimuksella pyritään avaamaan julkisten hankintojen markkinoita hallinnon kaikilla tasoilla mukaan lukien keskus-, alue- ja paikallishallinto, erityisaloilla sekä valtio-omisteisten yritysten osalta. Tähän mennessä UAE ei ole avannut hankintamarkkinoitaan EU-toimijoille eikä se ole liittynyt WTO:n useamman keskiseen GPA-sopimukseen.

3.12 Kilpailupolitiikka, valtiontuet ja valtio-omisteiset yritykset

EU:n tavoitteena on varmistaa tasavertainen toimintaympäristö eurooppalaisille yrityksille Yhdistyneiden arabiemiraattien markkinoilla. Sopimukseen pyritään sisällyttämään määräyksiä kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta koskien kilpailunvastaisia menettelyjä ja yrityskeskittymien valvontaa. EU tavoittelee sopimukseen valtioneuvotuksia koskevia sitovia määräyksiä, jotka menevät WTO:n tuki- ja tasoitustullisopimusta pidemmälle ja ovat EU-lainsäädännön mukaisia. Sopimuksella halutaan myös varmistaa, ettei valtionyhtiöiden tai yhtiöiden, joilla on erityisoikeuksia tai etuoikeuksia, toiminta vääristä kilpailua tai luo kaupan tai investointien esteitä.

3.13 Teollis- ja tekijänoikeudet

EU:n tavoitteena on mahdollisimman vahva teollis- ja tekijänoikeuksien suoja vapaakauppasopimuksessa. Teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevä luku täydentää ja täsmentää osapuolten TRIPS-sopimuksen (Sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista) ja muiden teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita. Luku sisältäisi tavanomaisia määräyksiä tekijänoikeuksista

ja lähioikeuksista, tavaramerkeistä, mallioikeuksista, maantieteellisistä merkinnöistä, patenteista, julkistamattoman tiedon suojasta, kasvilajikkeista sekä immateriaalioikeuksien toimeenpanosta ja rajatoimista. Tavoitteena on parantaa sääntely-ympäristöä ja siten myös edistää tutkimus- ja kehitystoimintaa ja innovaatioita. Sopimuksen liitteeksi on tarkoitettu lisätä maantieteellisten merkintöjen listat EU:n ja UAE:n tuotteista.

3.14 Kauppa ja kestävä kehitys

Sopimuksen kestävä kehityksen luku tulee kattamaan määräyksiä, joilla vahvistetaan osapuolten kansainvälisten sitoumusten toimeenpanoa koskien kauppaa ja työelämän normeja, sukupuolten välistä tasa-arvoa, ympäristöä ja vastuullista liiketoimintaa. Osapuolet sitoutuisivat olemaan heikentämättä ympäristö- tai työelämän normejaan edistääkseen kauppaa tai investointeja. Kaupasta ja ilmastomuutoksen vastaisesta toiminnasta on tekstiehdotuksessa oma kappaleensa. Sen lisäksi on kappaleita kaupasta ja luonnon monimuotoisuudesta, metsistä, sekä merten luonnonvaroista ja kalanviljelyksestä. Osapuolten tulisi edistää kestävä kehityksen mukaista kauppaa ja investointeja mukaan lukien helpottamalla ympäristötuotteiden ja palveluiden kauppaa. Kappaleen seuranta varten perustettaisiin oman työryhmänsä. Komissio pyrkii siihen, että sopimusosio tulee yleisen riitojenratkaisumekanismin piiriin EU:n uuden käytännön mukaisesti.

3.15 Pienet ja keskisuuret yritykset

Sopimukseen on tarkoitettu sisällyttää erillinen pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva luku. EU:n tavoitteena on helpottaa molempien osapuolten pk-yritysten osallistumista EU:n ja UAE:n väliseen kauppaan sisällyttämällä sopimukseen sitoumuksia markkinoille pääsyä koskevien tietojen jakamisesta. Tavoitteena on myös luoda asianmukainen institutionaalinen rakenne, jolla varmistettaisiin, että osapuolten pk-yritysten tarpeet otetaan huomioon sopimuksen täytäntöönpanossa.

3.16 Sääntelyn läpinäkyvyys ja hyvät sääntelykäytännöt

Sopimuksen tavoitteena on lisätä sääntelyn läpinäkyvyyttä sisällyttämällä sopimukseen velvoitteita lainsäädännön, asetusten ja muiden vaatimusten julkaisusta. Lisäksi sopimus sisältäisi sitoumuksia sidosryhmien sääntelyä koskeviin kysymyksiin vastaamiseksi sekä sopimus lisäisi sidosryhmien mahdollisuutta saada tietoa hallinnollisista menettelyistä ja tuoda esiin näkemyksiään ennen lopullista hallinnollista päätöstä. Tavoitteena on myös sopia hyvistä sääntelykäytännöistä kuten julkisista kuulemismahdollisuuksista ja vaikutusarvioiden tekemisestä. Tavoitteita liittyy myös sääntely-yhteistyön lisäämiseen.

3.17 Riitojenratkaisu

EU tavoittelee sopimukseen kattavaa ja sitovaa valtioiden välistä riitojenratkaisumekanismia, joka pohjautuu WTO:n riitojenratkaisujärjestelmään. Tavoitteena on luoda tehokas ja sitova mekanismi sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien osapuolten välisten riitojen ratkaisemiseksi siten, että sopimus sisältää myös täytäntöönpanoa koskevat määräykset.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Tämänhetkisen sisällön pohjalta sopimus sisältäisi vain unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, mikä tarkoittaisi, että se tehtäisiin unionisopimuksena. Aineellinen oikeusperusta tulisi todennäköisesti olemaan SEUT 207 artikla (kauppapolitiikka).

Menettelyllinen oikeusperusta olisi SEUT 218 artikla. Neuvosto tekisi sopimuksen allekirjoitusta ja tekemistä koskevat päätöksensä määräenemmistöllä. Oikeusperustaan ja unionin toimivallan luonteeseen voidaan kuitenkin lopullisesti ottaa kantaa vasta, kun lopullinen sopimussisältö on valmis.

Valtioneuvosto pitää tässä vaiheessa oikeusperustoja aiheenmukaisina. Lopulliset aineelliset oikeusperustat voidaan määrittää vasta myöhemmin siinä vaiheessa, kun osapuolten yhteinen sopimusteksti on valmistunut.

Neuvottelut ovat vielä käynnissä, ja siten sopimuksen allekirjoitusaikataulu ei ole tiedossa.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia valtion talousarvioon.

Tilastokeskuksen mukaan Yhdistyneet arabiemiraatit oli vuosina 2022-2024 Suomen suurin vientimarkkina Persianlahden ja Lähi-idän alueella. Maiden välinen kokonaiskauppavaihto vuonna 2024 oli 842 milj. euroa, ja se on Suomelle ylijäämäistä. Kokonaisviennin arvo vuonna 2024 oli 489 milj. euroa (n. 0,68 prosenttia Suomen kokonaisviennistä). Vuonna 2024 UAE:hen kohdistuneesta kokonaisviennistä tavarakaupan osuus oli 74 prosenttia (364 milj. euroa) ja palvelukaupan 26 prosenttia (125 milj. euroa). Suomesta UAE:hen vietiin aluksia ja uivia rakenteita, koneita ja mekaanisia laitteita, muovituotteita, paperia, kartonkia, pahvia ja puuta, ja näistä jalostettuja tuotteita, rautaa ja terästä sekä mm. kemiallisia tuotteita. UAE:n tavaratuonnin arvo Suomeen vuonna 2024 oli 84 milj. euroa. UAE:sta Suomeen tuotiin polttoaineita, muovia ja muovitavaroita, alumiinia ja alumiinitavaroita, keraamisia tuotteita, orgaanisia ja kemiallisia yhdisteitä sekä mm. koneita ja laitteita. Vuonna 2024 UAE:sta tuotiin Suomeen palveluita 269 miljoonalla eurolla ja vietiin Suomesta 125 miljoonalla eurolla. Palveluvienti oli lähinnä televiestintä-, tietokone- ja tietopalveluita ja palvelutuonti matkailupalveluita ja kauppaan liittyviä liiketoimintapalveluita.

Yhdistyneissä arabiemiraateissa toimii arviolta 70 suomalaisyritystä.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Sopimus kuuluu kauppapolitiikan alaan ja siten unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan sopimuksella ei olisi suoria vaikutuksia perus- ja ihmisoikeusvelvoitteisiin Suomessa.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta.

Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan sopimus sisältäisi ainoastaan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Näin ollen sopimuksen määräykset eivät sisältäisi Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Niin kutsutut Ahvenanmaa-varaumat tullaan huomioimaan sopimusehdotuksen julkisia hankintoja sekä palveluiden kauppaa ja investointeja koskevissa sitoumuksissa.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Neuvotteluja on käsitelty säännöllisesti neuvoston Kauppapoliittisessa komiteassa sekä ajoittain neuvoston muissa elimissä, mukaan lukien pysyvien edustajien komitea (Coreper) ja ulkoasiainneuvosto.

Euroopan parlamentin rooli määräytyy SEUT 218 artiklan mukaisesti. Tässä vaiheessa sovelletaan artiklan 10 kohtaa, jonka mukaan parlamentille tiedotetaan välittömästi ja täysimääräisesti sopimuksen kaikissa vaiheissa. Sopimuksen tekeminen tulee edellyttämään Euroopan parlamentin hyväksyntää.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Ulkoministeriö on käsitellyt ja valmistellut GCC-neuvotteluja muiden ministeriöiden sekä sidosryhmien kanssa.

Suomen kannat neuvoston Kauppapoliittista komiteaa varten, jossa neuvotteluja on käsitelty säännöllisesti, on valmisteltu Kauppapoliittisen jaoston (EU2) puitteissa. U-kirjelmä on käsitelty EU2-jaoston ja ulkosuhdejaoston kirjallisissa menettelyissä 11.-15.09.2025.

Eduskunnalle on annettu tietoja neuvottelumandaatista 13.5.2025 päivätyllä E-kirjeellä (E 41/2025 vp). Lisäksi eduskuntaa on tiedotettu aiemmin myös EU:n ja GCC:n välisestä huippukokouksesta, jossa myös päätettiin yhteistyön ja neuvottelujen aloittamisesta tavoitemuistiolla nro EU/350/2024-UM-4.

Alueellisista neuvotteluista on tiedotettu aikanaan (E51 31.5.2001).

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää nykyisessä maailmanpoliittisessa ja -taloudellisessa tilanteessa erityisen tärkeänä, että EU saa nopeasti neuvoteltua ja saatetuksi voimaan kauppasopimuksia, sillä niillä voidaan osaltaan edistää talouden elpymistä, helpottaa yritysten kaupan ja tuotantoketjujen monipuolistamista ja vahvistaa kumppanuuksia.

Valtioneuvosto katsoo aiempien vapaakauppaneuvotteluja koskevien kantojensa pohjalta seuraavaa:

Valtioneuvosto pitää tärkeänä kunnianhimoisen ja laaja-alaisen sopimuksen neuvottelemista Yhdistyneiden arabiemiraattien kanssa. Valtioneuvosto tavoittelee sopimusta, jolla sovittaisiin lisäsäännöistä ja pidemmälle menevästä kaupan vapauttamisesta verrattuna Maailman kauppajärjestö WTO:n sopimukseen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sopimuksella parannettaisiin suomalaisten toimijoiden markkinoillepääsy- ja toimintamahdollisuuksia Yhdistyneissä arabiemiraateissa.

Tavarakaupan osalta valtioneuvosto kannattaa mahdollisimman kattavaa kaupan vapauttamista, eli tullien mahdollisimman laajamittaista poistamista heti sopimuksen voimaantulon jälkeen tai mahdollisimman lyhyiden siirtymäaikojen kautta. Tavoitteena on lisäksi alkuperäsäännöt, jotka mahdollistavat sopimuksen mukaisten tullietuuksien tehokkaan hyödyntämisen, mutta jotka toisaalta varmistavat, ettei alkuperää koskevia määräyksiä voida kiertää.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä pyrkimyksiä yksinkertaistaa tulli- ja kauppamenettelyjä ja lisätä tulliyhteistyötä. Valtioneuvosto kannattaa kunnianhimoista sopimusta, jossa pyritäisiin WTO:n kaupan helpottamissopimusta pidemmälle meneviin sitoumuksiin. Lisäksi on tärkeää, että sopimus poistaa osapuolten välillä olevia tullien ulkopuolisia kaupanesteitä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sopimus helpottaa pienten ja keskisuurten yritysten kaupankäyntimahdollisuuksia. Terveys- ja kasvinsuojelumääräysten osalta valtioneuvoston tavoitteena on sopimus, joka täydentää kunnianhimoisesti WTO:n sopimusta terveys- ja kasvinsuojelutoimista ja joka sujuvoittaa kahdenvälistä elintarvike- ja maataloustuotteiden kauppaa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sopimukseen sisällytetään eläinten hyvinvointia ja antibioottiresistenssin vastaista työtä koskevia säännöksiä.

Palveluiden kaupassa valtioneuvosto tavoittelee palvelujen rajat ylittävään tarjoamiseen, yritysten sijoittautumiseen sekä yritystoimintaan liittyvien henkilöiden maahantuloon ja oleskeluun liittyvien esteiden vähentämistä Suomen viennin kannalta tärkeillä sektoreilla. Näitä sektoreita ovat muun muassa erilaiset asiantuntijapalvelut (muun muassa insinööripalvelut), IT-palvelut, ympäristöpalvelut sekä tietyt yrityspalvelut kuten esimerkiksi huolto- ja korjauspalvelut.

Digitaalisen kaupan osalta valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sopimus sisältää kunnianhimoisia määräyksiä, jotka edistävät digitaalisen kaupankäynnin edellytyksiä niin yritysten kuin kuluttajien eduksi.

Valtioneuvosto tavoittelee sopimuksella mahdollisimman laaja-alaista pääsyä UAE:n julkisten hankintojen markkinoille sekä läpinäkyviä ja EU-toimijoita syrjimättömiä hankintamenettelyjä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä yritysten tasavertaisen toimintaympäristön edistämistä. Valtiontukien osalta valtioneuvosto tavoittelee EU-lainsäädännön mukaisia määräyksiä, jotka menevät WTO:n tuki- ja tasoitustullisopimusta pidemmälle etenkin kiellettyjen valtiontukien ja läpinäkyvyyden osalta. Valtioneuvosto tavoittelee hyvää immateriaalioikeuksien suojan tasoa ja sääntely-ympäristöjen lähentämistä EU:n ja UAE:n välillä, lähtökohtana vähintään kansainvälisissä sopimuksissa sovittu suojan taso.

Koskien pääomanliikkeitä, maksuja ja siirtoja sekä väliaikaisia suojatoimenpiteitä, valtioneuvosto kannattaa sopimukseen esitettyä osiota, joka kattaa EU:n kauppasopimusten tavanomaiset määräykset sekä poikkeukset pääomien vapaasta liikkeestä sopimuksen kattamilla aloilla.

Valtioneuvosto tavoittelee avoimuutta, tasapuolista kohtelua ja syrjimättömyyttä EU:n ja UAE:n välisessä energiatuotteiden ja raaka-aineiden kaupassa sekä uusiutuvaa energiaa edistävien tuotteiden kaupan lisäämistä. Valtioneuvosto yhtyy EU:n tavoitteeseen monipuolistaa kriittisten raaka-aineiden saantia ja tältä osin tiivistää yhteistyötä UAE:n kanssa.

Valtioneuvosto kannattaa sopimusmääräyksiä, joilla edistetään kansainvälisten ympäristösopimusten ja työelämän oikeuksia koskevien sopimusten ja standardien noudattamista sekä tehokasta toimeenpanoa.

Riitojenratkaisun osalta valtioneuvosto katsoo, että riitojenratkaisumekanismin tulisi olla mahdollisimman tehokas ja nopea.

Valtioneuvosto katsoo, että kunnianhimoisen ja laaja-alaisen vapaakauppasopimuksen solmiminen Yhdistyneiden arabiemiraattien kanssa tukisi EU:n suhteiden tiivistämistä maahan myös laajemmin.